

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

เรื่อง กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๒ รับทราบรายงานการศึกษานโยบาย การสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้เสนอความเห็นการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ และประเด็นที่ควร ให้ความสำคัญในการพิจารณาให้ประธานบัตรทำเหมืองแร่ โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมรับรายงาน ดังกล่าวและความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ มาพิจารณา ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ ทองคำของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุดให้แก่ประเทศ ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ภาครัฐและประชาชน มีความเหมาะสมและเป็นธรรม ขณะเดียวกันการดำเนินงาน ด้านการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำของภาคเอกชนจะต้องเป็นไปโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย และเหมาะสมตามหลักวิชาการ สามารถป้องกันอันตรายและป้องกันปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรแร่ทองคำนี้ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติรวมถึง คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบแล้ว

กระทรวงอุตสาหกรรม จึงกำหนดกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรแร่ทองคำไว้ ดังนี้

๑. ด้านการบริหารจัดการแหล่งแร่ทองคำ

เนื่องจากแร่ทองคำเป็นแร่เศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงและสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการลงทุนสำรวจและลงทุนทำเหมืองแร่ ทองคำ ทั้งการลงทุนของคนไทยเองและร่วมลงทุนกับบริษัทต่างชาติ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี และได้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ประเทศสูงสุด โดยกำหนดวิธีการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งแร่ ทองคำ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ในพื้นที่ศักยภาพแหล่งแร่ทองคำที่ภาครัฐได้สำรวจและมีข้อมูลเพียงพอ กระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศกำหนดเขตเป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการใหญ่ และเปิดประมูลสิทธิเข้าสำรวจและทำเหมืองในพื้นที่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจะ ประกาศเป็นคราว ๆ ไป ตามความเหมาะสมของพื้นที่แหล่งแร่ โดยในการประกาศกำหนดเขตเป็นพื้นที่เพื่อ การพัฒนาเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการใหญ่นั้น จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนในพื้นที่ ประกอบการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ จะบริหารจัดการไม่ให้เกิดการประกาศพื้นที่ดังกล่าวเป็นปัญหาอุปสรรคต่อ การผลิตแร่ชนิดอื่น

๑.๒ การขอสิทธิสำรวจแร่ทองคำในพื้นที่ทั่วไป นอกจากพื้นที่ตาม ข้อ ๑.๑ สามารถทำได้โดยการขออนุญาตอาชญาบัตรพิเศษเพื่อสำรวจแร่ทองคำ

๑.๓ การทำเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่ทั่วไป นอกจากพื้นที่ตาม ข้อ ๑.๑ สามารถทำได้โดยการขออนุญาตประทานบัตรเพื่อทำเหมืองแร่ทองคำ โดยผู้ขอต้องได้รับอาชญาบัตรพิเศษเพื่อสำรวจแร่ทองคำมาแล้วในพื้นที่ยื่นคำขอประทานบัตร

๑.๔ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่ทองคำตลอดห่วงโซ่การผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ การทำเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่แหล่งแร่ที่สามารถผลิตเป็นโลหะผสมทองคำในเชิงธุรกิจได้ ผู้ประกอบการเหมืองแร่ต้องสนองตอบต่อนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมในการเพิ่มมูลค่าแร่ทองคำด้วยการทำเป็นโลหะทองคำบริสุทธิ์ภายในประเทศโดยส่งเข้าโรงงานของผู้ประกอบการภายในประเทศ หรือโดยการจัดตั้งโรงงานเองหรือร่วมกับผู้ลงทุนรายอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ภายหลังจากที่ประกาศฉบับนี้ได้ประกาศใช้แล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมจะไม่อนุญาตให้ส่งออกโลหะผสมทองคำที่ได้จากการทำเหมืองไปต่างประเทศอีก

๑.๕ ในกรณีที่มีการนำผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติงาน จะต้องมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ผู้ปฏิบัติงานชาวไทยสามารถปฏิบัติงานแทนได้ภายในเวลา ๕ ปี และการจ้างแรงงานก่อสร้าง งานพัฒนาหรือทำเหมือง และงานบริการต่าง ๆ จะต้องใช้บริการจากผู้ประกอบการไทยเป็นหลัก

๑.๖ ไม่มีการให้สิทธิประโยชน์ด้านส่งเสริมการลงทุนให้กับโครงการทำเหมืองแร่ทองคำในด้านภาษีต่าง ๆ

๑.๗ ส่งเสริมให้มีช่องทางในการปรึกษาหารือและยกระดับการมีส่วนร่วมในเชิงนโยบายระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดห่วงโซ่การผลิต ทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (Forward linkages) เพื่อให้สินค้าที่จับวัตถุดิบทองคำภายในประเทศได้รับการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าตลอดจนเกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มและนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรมตลอดห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำ

๒. ด้านผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐและท้องถิ่น

เพื่อให้การพัฒนาแหล่งแร่ทองคำของประเทศ เป็นไปโดยเหมาะสมทั้งทางด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและผลกระทบต่อต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนอย่างแท้จริง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายในการเรียกเก็บผลประโยชน์ตอบแทนจากการพัฒนาแร่ทองคำในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ค่าภาคหลวงแร่ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ เพื่อการตอบแทนแก่รัฐและท้องถิ่น ให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ

นอกจากค่าภาคหลวง ภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ผู้ขอจะต้องจ่ายให้แก่รัฐตามกฎหมายแล้ว ผู้ขอจะต้องจ่ายผลประโยชน์พิเศษในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันให้แก่รัฐ ทั้งในขั้นการขออาชญาบัตรพิเศษและการขออนุญาตประทานบัตร ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม คุ่มค่า และเป็นธรรมต่อภาครัฐ ครอบคลุมปัจจัยด้านราคาทองคำ ความผันแปรตามศักยภาพของแหล่งแร่ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม อีกทั้งจะกำหนดพิสัยอัตราค่าภาคหลวงแร่ครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ เช่น ต้นทุนการผลิต และสถานการณ์ราคาทองคำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและคุ้มค่าแก่ทุกฝ่าย

๒.๒ ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ท้องถิ่น

ผู้ขอจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ท้องถิ่นในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์ อื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ ประทาน บัตรเหมืองแร่ทองคำตั้งอยู่ และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่อยู่ติดกัน ตามหลักเกณฑ์ที่กรม อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด โดยอาจใช้พื้นฐานจากสัดส่วนของรายได้จากการผลิตแร่ หรืออัตราต่อหน่วยการผลิตแร่ หรือหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้ขอจะต้องจัดตั้งกองทุนพัฒนา หมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาหมู่บ้านรอบเหมืองแร่ ทั้งในด้านการพัฒนาอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ โดยมีตัวแทนจากหมู่บ้านเป็น คณะกรรมการบริหารกองทุนร่วมกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และหน่วยราชการอื่นเพื่อให้ สามารถบริหารจัดการกองทุนได้ตรงกับความต้องการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อย่าง แท้จริง โดยให้เก็บสะสมเงินในบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด ทั้งนี้ หากโครงการทำเหมืองเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังคงมีเงินกองทุนเหลืออยู่ให้คณะกรรมการบริหารจัดการ เงินกองทุนต่อไป

๓. ด้านความปลอดภัย การป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่

เพื่อให้การพัฒนาแหล่งแร่ทองคำเป็นไปด้วยความระมัดระวังและเคร่งครัดต่อการป้องกัน และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อปกป้องรักษาความปลอดภัยต่อชีวิตและสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและ ประชาชน ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านกิจกรรมการสำรวจแร่ หรือการทำเหมืองแร่แล้วให้กลับคืนสู่ ธรรมชาติหรือสามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบาย ในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งการให้ผู้ขอจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการเยียวยาต่าง ๆ กรณีเกิดปัญหาได้อย่างทันที่ที่ ตลอดจนการ จัดระบบการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ในขั้นตอนการสำรวจแร่ ผู้ขอจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักวิชาการและ รายละเอียดเงื่อนไขตามแผนงานที่ได้รับอนุญาต แผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและแผนการฟื้นฟูสภาพ พื้นที่ และต้องวางหลักประกันการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่หลังเสร็จสิ้นโครงการสำรวจแร่ แต่ทั้งนี้หากตรวจพบว่าการปฏิบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนด อาจเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้

๓.๒ ในขั้นตอนการขอประทานบัตร ใบอนุญาตแต่งแร่ ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือใบอนุญาตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ขอจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยแบ่ง ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ ๑: โครงการเหมืองแร่ทองคำที่เข้าข่ายโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ผู้ขอจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่าง ๆ รวมทั้ง เงื่อนไขเพิ่มเติมจะเป็นส่วนหนึ่งในเงื่อนไขประกอบการอนุญาตประทานบัตร ซึ่งหากผู้ขอไม่ปฏิบัติตามจะ เป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนประทานบัตรได้

ประเภทที่ ๒: โครงการเหมืองแร่ทองคำที่เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ผู้ขอจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โครงการที่เข้าข่ายอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (EHIA) ตามที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษต่าง ๆ รวมทั้งเงื่อนไขเพิ่มเติมจะเป็นส่วนหนึ่งในเงื่อนไขประกอบการอนุญาตประทานบัตร ซึ่งหากผู้ขอไม่ปฏิบัติตามจะเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนประทานบัตรได้

๓.๓ ในขั้นตอนการทำเหมือง ผู้ขอจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามรายละเอียดเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต ทั้งเงื่อนไขที่เป็นข้อบังคับตามกฎหมายและเงื่อนไขที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดเพิ่มเติมในส่วนการจัดตั้งกองทุน การเอาประกันภัย การปิดเหมือง การเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่ในช่วงระหว่างการทำเหมืองและภายหลังการปิดเหมือง

(๑) กองทุนฟื้นฟูพื้นที่เหมืองแร่ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการฟื้นฟูพื้นที่โครงการ ทั้งพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว พื้นที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง เพื่อฟื้นคืนสภาพพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนการทำเหมือง และเป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๒) กองทุนเฝ้าระวังสุขภาพ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังสุขภาพประชาชนรอบพื้นที่เหมืองแร่ ทั้งในช่วงระหว่างการทำเหมืองและภายหลังสิ้นสุดการทำเหมือง

(๓) กองทุนประกันความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นงบประมาณสำหรับแก้ไขปัญหามลพิษด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เกิดจากการทำเหมืองแร่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

(๔) การวางหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองตามที่คณะกรรมการแร่กำหนด เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้ประกอบการฟื้นฟูพื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่และจัดการสภาพแวดล้อมในเขตประทานบัตรตามที่ได้กำหนดเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ครบถ้วน และดูแลสภาพพื้นที่โครงการภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองเป็นระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓.๒ และแผนการปิดเหมือง รวมทั้งเป็นหลักประกันในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการทำเหมืองแร่

(๕) การจัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกตามวงเงินที่คณะกรรมการแร่กำหนด เพื่อให้ผู้ขอจัดทำประกันภัยที่คุ้มครองความเสียหายต่อชุมชนที่อาจจะเกิดขึ้นจากผลกระทบจากการทำเหมืองแร่

(๖) การประกอบการจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะกำหนดให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามความเหมาะสม

การบริหารจัดการกองทุนต่าง ๆ จะใช้หลักเกณฑ์ตามที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด

๓.๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดในการจัดทำแนวกั้นพื้นที่กั้นชนการทำเหมือง และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีการศึกษาข้อมูลทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับการปนเปื้อนของโลหะหนักหรือสารพิษ และการเจ็บป่วยที่อาจเกิดจากสารเคมี หรือมลพิษที่เกิดจากการทำเหมืองของประชาชนในพื้นที่ก่อนและหลังการทำเหมือง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเปรียบเทียบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำเหมืองให้ชัดเจน เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมและตรวจสุขภาพของประชาชน ควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจแร่ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สมบูรณ์ที่สุด

๔. ด้านการกำกับดูแลการประกอบการ

เพื่อให้การพัฒนาแหล่งแร่ทองคำของผู้ประกอบการเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องตามเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบการอนุญาตประทานบัตร และใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้ประกอบการเป็นไปโดยเรียบร้อย ไม่มีเหตุในการสร้างอันตราย ความเสียหาย หรือข้อขัดแย้งกับชุมชนหรือท้องถิ่น ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลการประกอบการตั้งแต่ขั้นการสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ จนถึงขั้นการฟื้นฟูพื้นที่ ดังต่อไปนี้

๔.๑ กำกับดูแลการดำเนินงานของผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การจัดการของเสียจากโครงการ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ โดยจะบังคับใช้กฎหมายและใช้ธรรมชาติบำบัดสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการ

๔.๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ทองคำ ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการ กำหนด ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ตัวแทนผู้ถือประทานบัตร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ เพื่อตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง โดยผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะกรรมการ

๔.๓ เมื่อมีผู้ร้องเรียนหรือปรากฏว่าการทำเหมืองแร่ทองคำเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการเร่งสอบสวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยโดยรวดเร็วและเป็นธรรมตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

ทั้งนี้ ในกรณีที่ปรากฏว่าผลกระทบเกิดจากการทำเหมือง ผู้ถือประทานบัตรจะต้องเยียวยาผลกระทบภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ถือประทานบัตรไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นำเงินจากหลักประกันหรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัย มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรนำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิม ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่วางหลักประกันหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิม ภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันควร ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

๔.๔ ผู้ได้รับอนุญาตต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการ ในกรณีที่ค่าเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาตให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาต ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับค่าเสียหายต่อจิตใจที่เป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายทางร่างกาย สุขภาพหรืออนามัยด้วย และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการไม่ปลอดภัยแต่ยังดำเนินการ หรือไม่รู้เพราะเหตุประมาทอย่างร้ายแรงแล้วยังไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่จริงนั้น ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔๒ ของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอน ทั้งในด้านการอนุญาต ตรวจสอบกำกับดูแล ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำจะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๕.๑ ในการขออนุญาตสำรวจแร่หรือประทานบัตรเหมืองแร่ จะต้องมีการแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่ทราบล่วงหน้าตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

๕.๒ ในขั้นตอนการขอประทานบัตร ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด สำหรับกรณีที่ประชาชนในชุมชนไม่เห็นด้วยกับการทำเหมือง และผู้ออกประทานบัตรไม่สามารถวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติ ต้องจัดให้มีการทำประชาคมติของประชาชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

๕.๓ ในขั้นตอนการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ทางราชการกำหนด

๕.๔ ในขั้นตอนการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EHIA) ให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ทางราชการกำหนด

๕.๕ ในขั้นตอนการประกอบกิจการ ให้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด เพื่อเกิดการมีส่วนร่วมในการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง

๖. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

เพื่อให้การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศ ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรม รวมถึงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมและท้องถิ่นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการเหมืองแร่ทองคำ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ดังต่อไปนี้

๖.๑ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการส่งเสริมและกำกับดูแลการประกอบการเหมืองแร่ทองคำให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งมีความระมัดระวังต่อการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๖.๒ ผู้ถือประทานบัตรต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ โดยต้องผ่านการทวนสอบมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของอุตสาหกรรมแร่ (CSR-DPIM) และต้องให้ความร่วมมือเข้าร่วมโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๖.๓ ยกกระตือการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำให้มีความรับผิดชอบต่อมาตรฐานสากล (Responsible gold mining practice) ทั้งด้านการทำเหมือง การประกอบโลหกรรม และการหลอมทองคำบริสุทธิ์ โดยมีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นระยะ ๆ

๗. ด้านอื่น ๆ

๗.๑ ผู้ถือประทานบัตรแร่ทองคำ หรือแร่ชนิดอื่นและแร่ทองคำรวมอยู่ด้วยมีความประสงค์ขอต่ออายุประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรแร่ชนิดอื่นมีความประสงค์ขอเพิ่มชนิดแร่ทองคำอีกชนิดหนึ่งลงในประทานบัตร ให้ยื่นนโยบายนี้โดยอนุโลม

๗.๒ นโยบายนี้ไม่ครอบคลุมถึงการร่อนแร่ทองคำ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุญาต ควบคุม และกำกับดูแลการร่อนแร่เป็นการเฉพาะ

๗.๓ บรรดานโยบาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในนโยบายนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับนโยบายนี้ ให้ใช้นโยบายนี้แทน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายอู๊ดตม สวานายน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม